

Nämndinitiativ – Tekniska Nämnden

Barnvänliga och lekbara gator

Sommargåtor och sommartorg i Malmö har i de flesta fall varit framgångsrika. Genom att stänga av och/eller begränsa gator för biltrafik skapas lugna miljöer och mötesplatser, ofta även med plats för uteserveringar och liknande. När gator skiftar karaktär från transportleder till platser som uppmuntrar till vistelse, skapas nya värden samtidigt som tryggheten ökar.

Låt oss utvidga konceptet för att även främja barns rörelsefrihet?

Barns rörelsefrihet har minskat drastiskt

Att biltrafiken prioriteras har tillsammans med en ökad oro hos vårdnadshavare resulterat i att barns möjligheter att röra sig i staden på egen hand drastiskt minskat. Barn tillbringar idag mycket mer tid med strukturerade aktiviteter eller inomhus med teknik och mycket mindre tid med att leka fritt utomhus. Många familjer som bor i städer upplever sig bilberoende i vardagen pga pendling men även för att barnen behöver skjuts till skola, vänner och fritidsaktiviteter.

Vi ser att barn och unga idag mår allt sämre. Vi vet också att barn som har självständig rörelsefrihet tillbringar dubbelt så mycket tid utomhus, får bättre sociala förmågor och mår avsevärt bättre psykiskt.

Föräldrars oro behöver mötas

Den främsta utmaningen för barns självständiga rörelse är vårdnadshavarnas oro. När föräldrar fruktar trafiken, men också kriminalitet och främlingskap, påverkar det barnens självständiga rörelsefrihet negativt. Det är således föräldrars beteenden som behöver förändras.

Det gäller att inte bara trafiksäkra gator utan även aktivt signalera att gatan är till för barn. Då kan oron för att vara en dålig förälder som "släpper ut sina barn" dämpas.

Inspiration från Belgien

I bland annat Antwerpen har kommunen i samverkan med civilsektorn utvecklat s.k. "playspace networks" (på flamländska "speelwefsel", på svenska "leknät"). Tillsammans med barn har rörelseflöden och viktiga målpunkter kartlagts där de utifrån barns perspektiv identifierat värdefulla gator att omvandla inom en stadsdel. Dessa utgör underlag till stadsdelens "playspace plan", som sedan används som underlag när en stadsdelen ska utvecklas. Antwerpen har sedan 2006 utvecklat 17 olika "leknät" – ett nät av bilfria eller lågtrafikerade cykel- och gångvägar med s.k. leksignaler. När barn kan röra sig genom ett nät av barnvänliga gator kan de även interagera med andra barn och röra sig fritt utan att utsättas för risker från omgivande trafikflöden.

Barnvänlig stadsutveckling

Den lokala organisationen Växtväcket arbetar för samskapad och barnvänlig stadsutveckling. En av deras verksamheter, Gatulabba, handlar just om att öka barns rörelsefrihet i våra städer genom att identifiera viktiga gator för barn och omgestalta dessa från bilvägar till lekbara och trygga gator.

Hittills har tre sådana processer genomförts genom att barn och unga fått utforska, idéutveckla och bygga sina egna versioner av barnvänliga gator. Processerna avslutas med att allmänhet och kommunpolitiker bjudits in att uppleva barnens visioner.

Växtväckets erfarenhet är att barnvänliga gator, utifrån barns egna perspektiv, inte bara blir lekbara, även tryggheten ökar. Att skapa lekbara gatumiljöer ger också viktiga värden för barns känsla av att bli sedda.

Initiativ

Vänsterpartiet vill att Fastighets- och gatukontoret ges i uppdrag

- att utreda förutsättningar och att identifiera gator med potential att främja barns rörelsefrihet för att omvandlas till lekbara gaturum.
- att i arbetet involvera civilsamhället och ideella organisationer som Växtväcket.

Malmö juni 2024

Mats Billberg Johansson

Halimo Nuur

Sadiye Altundal

Wim Carton